herpy

SLANGER

Black-headed Python

Aspidites melanocephalus

Aspidites melanocephalus er en kraftig, natlig pyton fra det nordlige Australien med et skinnende sort hoved og en sort hals. Den bliver 150-200 cm, mangler de varmefølsomme gruber, som ellers kendetegner pytoner, og lever i naturen mest af firben og andre slanger. Alle dyr i handlen er opdræt. Den er rolig, men kan æde andre slanger og må holdes alene.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Aspidiotes melanocephalus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**150-200 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken og savanne**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 90 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Hotspot	**33-35 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**30-60 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-20 æg**
Inkubation	**58-65 dage** ved 30-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (familielistningen Pythonidae spp.). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder; dyrevelfærd hører også under SGAV.

Om arten

Aspidites melanocephalus er en muskuløs, let fladtrykt pyton med glatte, blanke skæl, 50-65 rækker ved midten af kroppen, og store, symmetriske skjolde på hovedet. Hovedet er næsten ikke bredere end halsen, og halen løber ud i en tynd spids. Artsnavnet *melanocephalus* kommer af græsk og betyder sorthovedet. Slægten mangler de varmefølsomme gruber langs læberne, som de fleste andre pytoner har.

Hoved, hals og strube er skinnende sorte, og det sorte strækker sig et stykke ned ad halsen. Resten af kroppen er sandbrun, gul eller rødbrun med uregelmæssige mørkebrune bånd, der ofte flyder sammen langs ryggen og giver et stribet udseende. Bugen er hvid til lyserød og kan have mørke pletter. Dyr fra Western Australia er lysere og rødligere end dyr fra Northern

Territory og Queensland, som har mørkere og mere markerede bånd. Ældre dyr er blegere og mindre tydeligt tegnede end unge.

Voksne dyr er oftest 150-200 cm lange inklusive hale, og hunnerne bliver omkring 30 cm længere end hannerne. Enkelte dyr når 300-350 cm. Nyklækkede unger er omkring 60 cm. Arten blev beskrevet i 1864. Den lignende *Aspidites ramsayi* har ikke det helsorte hoved og den sorte hals. Der findes ingen anerkendte underarter. I fangenskab findes der også avlede morfer; vejledningen handler om arten, ikke om morferne.

Aspidites melanocephalus er rolig og kan som regel håndteres uden problemer. Den hvæser højlydt, når den forstyrres, men bider sjældent og slår oftest med lukket mund. Den er ikke giftig.

Udbredelse og levested

Aspidites melanocephalus lever i den nordlige tredjedel af Australien, fra vest til øst gennem Western Australia, Northern Territory og det nordlige Queensland. Den undgår de allertørreste egne. Typelokaliteten er Bowen i Queensland.

Arten regnes for udbredt og lokalt almindelig, men den ses sjældent. Den er klassificeret som ikke truet. Australien tillader ikke eksport af vilde krybdyr, så alle dyr i handlen er opdrættet.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Aspidites melanocephalus findes fra fugtigt tropisk land til halvtørre egne, mest i tørt krat og savanne, men også i tættere skov og på landbrugsjord. Den er jordlevende og natlig og tilbringer det meste af tiden i huler, enten selvgravede eller forladte, og i termitboer. Her holder temperaturen sig mere jævn end på overfladen. Den kan klatre og ses enkelte gange i træer. Den svømmer godt, men findes næsten aldrig i vand.

Det sorte hoved hjælper formentlig med at regulere temperaturen: slangen kan stikke kun hovedet ud af hulen og dermed holde resten af kroppen skjult. Byttet er mest firben, især skinker, og desuden gekkoer, agamer, benløse firben og slanger, også andre *A. melanocephalus*. Pattedyr og fugle tages sjældnere. Byttet kvæles, og store byttedyr sluges efter en eller to slyngninger lige foran den udspilede mund. Voksne dyr har næsten ingen naturlige fjender ud over dingoer.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr af *Aspidites melanocephalus* skal have et terrarie på mindst 180 × 90 × 60 cm (længde × bredde × højde). Arten bliver større end *Aspidites ramsayi* og er aktiv, så større er bedre. Terrariet skal være tæt og have sikkert låg, fordi slangen er stærk. Unger kan holdes i små bokse med vand og et skjul.

Et trangt, mørkt skjul er den vigtigste indretning. Sæt et skjul i hver ende, så slangen kan vælge mellem varm og kølig side, og læg skjulet over varmepunktet. Et stort skjul med fugtig bund af halvt kokosjord og halvt sand holder slangen tilfreds og hjælper ved hudskifte. Som bund fungerer kokosflis eller asp, som tåler lidt fugt, eller en blanding af sand og jord. Bunden holdes ellers forholdsvis tør.

Slangen holdes alene. Arten har kannibalistiske tendenser, så to dyr må kun være sammen under parringen.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient. Den kølige side skal være 26-28 °C, og varmepunktet 33-35 °C. Om natten må temperaturen falde til 22-25 °C (tallet er lånt fra *Aspidites ramsayi*). Slangen skal altid kunne vælge mellem varm og kølig zone.

Varmen gives med en varmemåtte eller et varmebånd i den ene ende, styret af en termostat. En varmelampe kan bruges i omkring 8 timer om dagen over halvdelen af terrariet. Slangen må ikke kunne røre ved en varmekilde. Mål temperaturen med digitale følere og et infrarødt termometer.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 50-70 % (tallet er lånt fra *Aspidites ramsayi*). Ventilationen skal være god, og bunden må ikke være våd, fordi vedvarende fugt giver vabler og skælråd. En bund af kokosbark kan forstøves let, hvis luften bliver for tør.

Giv vand i en drikkeskål, der er så lille, at slangen ikke kan ligge i den. Slangen holder af forstøvning og løfter gerne hovedet for at slikke dråberne. Ved hudskifte hjælper det fugtige skjul.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er natlig og kræver ikke UVB. Svagt UVB (Ferguson-zone 1) kan bruges, så længe der er skjul og skygge; anbefalingen er lånt fra beslægtede natlige pytoner. Brug et tænd-sluk-ur og en mørk nat.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Voksne dyr tager villigt imod rotter, og de gives frosne og optøede, fordi det er sikrere for både slange og holder. Byttet lægges i den modsatte ende af terrariet, fx på en papirtallerken, og slangen skal have ro til at æde; ellers bliver den nervøs eller vogter over maden. Byttet skal være omtrent lige så bredt som slangens tykkeste del.

Arten er en kraftig æder. Voksne hanner får to små til mellemstore rotter hver 10. dag, voksne hunner tre til fire. Kropsform og vægt afgør, om portionen skal justeres, for overfodring giver sygdom og kortere liv og gør ikke dyrene hurtigere klar til avl. Unger fodres oftere med nyfødte til små mus. Slangen fodres altid i sit eget terrarie, så den ikke forbinder håndtering med mad.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Aspidites melanocephalus er rolig og nem at håndtere, men kan slå med lukket mund, når den føler sig truet. Unger og slanger i hudskifte, hvor øjnene er dækket, er mest stille. Slangen er nysgerrig om natten og graver gerne i bunden. Lad en ny slange være i fred, til den spiser jævnligt, og håndtér den ikke de første dage efter et måltid.

Krogtræning hjælper: Slangen får et blidt tryk på hovedet med en slangekrog, før den tages ud, og lærer på den måde, at nu er der håndtering og ikke mad.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver større end hannerne. Arten er kønsmoden efter 4-5 år, men hanner kan bruges i avl allerede som 2,5 år gamle. Avlsdyr bør være godt udvoksede, for unge dyr har ringere held med avl, og store hunner lægger større kuld.

PARRING

Avlen kræver en kølig periode. Fra omkring midten af november får dyrene ikke mere mad, og varmen holdes uændret, til tarmene er tømt; ellers kan der komme fordøjelsesproblemer. Tre uger efter sidste måltid slukkes varmemåtten om natten, så nattemperaturen er 20-21 °C, mens dagtemperaturen og varmepunktet holdes. Efter yderligere tre uger sættes hannen ind til hunnen, og nattemperaturen sænkes lidt mere. Parringen kan vare fra 20 minutter til 6 timer. Hannen tages ud, når han ikke længere viser interesse.

Hannerne er mindre aggressive end hos de fleste pytoner, men kamp og bid kan forekomme. I varmere klimaer kan cyklussen startes to til tre måneder tidligere. Efter tre års avl i træk skal hunnen have et år fri.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger omkring 60 dage efter ægløsningen og cirka 30 dage efter det hudskifte, der følger ægløsningen. Et kuld er på 6-20 æg, og større hunner lægger flere. I naturen ruller hunnen sig om æggene og ruger dem. I fangenskab tages æggene først ud, når hun er helt færdig med at lægge.

INKUBATION

Æggene flyttes til rugemaskinen uden at blive vendt. De lægges på rist over en bund af quiltevat i en kasse med huller, så fugtigheden styres i kassen og ikke i hele rugemaskinen. Fugtigheden er 70-80 %, og vand, der kondenserer på låget, tørres væk, så det ikke drypper på æggene. Æg, der får kontakt med fugt, mugner. Rugetemperaturen på 30-32 °C er lånt fra *Aspidites ramsayi*. Æggene klækker efter 58-65 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Unger er omkring 60 cm ved klækningen og kan fange bytte allerede efter to dage. De holdes enkeltvis i små bokse med vand og et skjul og fodres med nyfødte til små mus.

Sundhed og typiske fejl

Aspidites melanocephalus er hårdfør, men kræver et tørt, rent terrarie og en passende vægt. Typiske problemer er:

- Vabler og skælråd ved for høj fugtighed eller våd bund.
- Fedme, fordi arten æder villigt.
- Dårlige hudskifter ved forkert temperatur eller fugtighed.
- Forbrændinger ved kontakt med en varmekilde.
- Fordøjelsesproblemer, hvis tarmene ikke er tømt før den kølige periode.
- Luftvejssygdom med slim og åben mund, appetitløshed, sløvhed og vægttab. Det kræver en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Hold nye dyr i karantæne, og hold dem adskilt fra andre krybdyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.